Integrarea prin joc a elevului cu CES

Profesor învățământ primar: Baros Ioana
Liceul Tehnologic Bustuchin / Gorj
Data : 20 februarie 2026

Jocul este o metodă esențială de intervenție și recuperare pentru elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES), facilitând dezvoltarea personalității, a capacităților creative și a strategiilor de rezolvare a problemelor. Acesta stimulează integrarea socială, îmbunătățește inteligența emoțională și transformă învățarea într-o experiență plăcută și adaptată.

Aspecte cheie ale jocului pentru elevii cu CES:

- **Rol Terapeutic și Educativ:** Jocul nu este doar o activitate distractivă, ci un instrument didactic adaptat pentru a satisface nevoile specifice ale copilului , ajutându-l să se exprime și să învețe reguli .
- **Dezvoltarea Competențelor:** Se pune accent pe stimularea inteligenței emoționale, a comunicării și a abilităților sociale, esențiale pentru adaptare

Tipuri de jocuri:

- **.Jocuri didactice :** Utilizate pentru consolidarea cunoștințelor, cum ar fi identificarea comportamentelor corecte/ incorecte prin imagini (ex : reguli de circulație , conduită la școală)
- **Jocuri cu rol:** Favorizează integrarea și înțelegerea interacțiunilor sociale**.**
- **Adaptare :** Activitățile trebuie să fie flexibile, ajustate nivelului de dezvoltare al elevului pentru a asigura succesul și motivația.

Jocul ajută la eliminarea comportamentelor nedorite și încurajează integrarea activă a elevilor cu CES în mediul școlar.

Integrarea copiilor cu CES permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea şi înţelegerea corectă de către ceilalţi copii a problematicii şi potenţialului de relaţionare şi participarea lor la serviciile oferite.

Educaţia integrată a copiilor cu CES urmăreşte:

- -dezvoltarea capacităţilor fizice şi psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copiii normali;
- -implementarea unor programe cu caracter colectiv-recuperator, stimularea potenţialului copilului,
- -crearea climatului afectiv în vederea formării motivaţiei pentru activitate în general şi pentru învăţare în special,
- -asigurarea unui progres continuu în achiziţia comunicării;
- -formarea unor abilităţi de socializare şi relaţionare cu cei din jur;
- -formarea de deprinderi cu caracter profesional şi de exercitare a unor activităţi cotidiene;

Integrarea unui elev cu cerințe educaționale speciale (CES) într-o clasă obișnuită este o provocare pentru cadrele didactice. Jocul este cea mai accesibilă și variată metodă pentru integrarea elevilor speciali (copil cu autism, Adhd, sindromul Down, cu dificultăți de învățare, cu tulburări de limbaj, deficiențe senzoriale – vizuale și auditive, deficiențe fizice, etc). Este forma prin care ei pot să-şi exprime propriile capacităţi. Prin joc, copilul capătă informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu alţi copii, cu obiecte din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în timp şi spaţiu.

În mod obişnuit o asemenea activitate este izvorâtă din nevoia de acţiune, de mişcare a copilului =o modalitate de a-şi consuma energia= sau de a se distra, un mod plăcut de a utiliza timpul. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alţi copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social. Jocurile sociale sunt esenţiale pentru copiii cu deficienţe, întrucât le oferă şansa de a se juca cu alţi copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă şi comentează situaţiile de joc (loto, domino, cuburi, cărţi de joc etc.). Psihologia jocului evidenţiază importanţa activării acestei metode mai ales în învăţământul preşcolar şi primar, învățământul special.

Această metodă dinamizează acţiunea didactică prin intermediul motivaţiilor ludice care sunt subordonate scopului activităţii de predare-evaluare într-o perspectivă pronunţat formativă.

Jocul reprezintă un ansamblu de acţiuni şi de operaţiuni care urmăresc obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală şi fizică a copilului. Elementul de joc imprimă acestuia un caracter mai viu şi mai atrăgător, aduce varietate şi o stare de bună dispoziţie funcţională, de veselie şi bucurie, de destindere. Atunci când jocul este utilizat în procesul de învăţământ el dobândeşte valenţe psihopedagogice, asigurând astfel participarea activă, sporind interesul

pentru cunoaştere.Jocul didactic reprezintă o metodă de învăţământ în care predomină acţiunea didactică stimulată.

Folosirea acestor jocuri aduce variaţie în procesul de instruire a copiilor cu CES, făcându-l mai atractiv. Prin joc, copiii pot ajunge la descoperirea de adevăruri, îşi pot antrena capacitatea de a acţiona creativ, îşi manifestă isteţimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala. Folosim adesea jocul didactic în diverse forme pentru a stimula elevii să rezolve o sarcină didactică într-o formă cât mai atractivă, ştiut fiind faptul că învățarea care implică jocul devine mai plăcută şi mai reconfortantă. Prin conţinutul lui, prin multitudinea activităţilor desfăşurate, jocul are puterea să transmită copilului informaţii potrivit nivelului său de percepere, verifică şi consolidează anumite cunoştinţe, priceperi şi deprinderi, dezvoltă capacităţi cognitive, afective şi volitive. Prin joc educăm trăsături ale personalităţii creatoare. Fie că sunt exerciţii joc sau jocuri creative, de imaginaţie, de imitaţie, jocuri motorii sau jocuri cu reguli, ele trebuie să fie adaptate la deficienţa copilului. Numai aşa se poate dezvolta un mediu afectiv, pozitiv, în care fiecăruia îi sunt valorificate calităţile, iar atitudinea noastră să îndepărteze barierele cu care se confruntă copiii cu CES.

Este cunoscut faptul că multe lucruri pe care copiii nu pot să le facă sau nu vor, le execută mai uşor în timpul jocului.

Am selecţionat, din literatura de specialitate, câteva jocuri didactice pe care le putem desfăşura, cu succes, în cadrul activităţilor. Dintre jocurile matematice pe care le putem folosi pentru stimularea cognitivă a copilului cu CES amintesc: Baloane colorate,Care este culoarea ta?, Domino, Ce formă are?, Săculeţul fermecat, Formele, Numeşte – mă!, Să umplem coşuleţul!, Turnul cuburilor, Colorează mingile!, Unde este jucăria?, Cine ştie să numere mai departe?, Ce numere lipsesc?, Caută vecinii! , Completează pătratele magice!, Taie rezultatele greşite!, Câţi şoricei a prins pisica?, Eu am.....cine are?, Jocul omisiunilor, Călătorie în împărăția formelor geometrice, Ce piesă lipseşte? Ce se află în jurul tău? Cine urcă mai repede scara?, Jocul numerelor, Cine ştie câştigă.

Pentru dezvoltarea vorbirii şi îmbogăţirea vocabularului am selectat multe jocuri dintre care amintesc: Frământări de limbă, Telefonul fără fir, Cum face? Cine face?, Cu ce sunet începe cuvântul?, Cine spune mai multe cuvinte?, Jocul silabelor, Eu spun una , tu spui multe ,Dacă nu-i aşa, cum e? Caută şi găseşte!, Găseşte cuvinte potrivite!, Al cui este obiectul?, Completează ce lipseşte!, Jocul literelor, Recunoaşte şi subliniază litera!, Turnul cuvintelor, Spune repede!, Cuvinte magice, Jocul ghicitorilor, Jocul personajelor, Jocul asemănărilor, Labirintul cuvintelor, Recunoaşte personajul!, Cuvântul găseşte şi propoziția alcătuieşte!.

Jocul poate fi folosit și ca o modalitate de evaluare a copiilor cu CES. Prin joc evaluarea este mai eficientă şi totodată antrenantă. De exemplu la comunicare (clasele I şi II), când copilul cu CES învaţă alfabetul, jocurile de evaluare pot ajuta atât la fixare, dar şi la etalarea cunoştinţelor dobândite până la un moment dat. Exemple de jocuri de evaluare : Trenul literelor, Trenul silabelor, Jocul silabelor duble, etc.

La matematică jocul are un rol bine definit. Jucându-se cu cifrele, copilul cu CES reacţionează şi participă vioi la cerinţele spuse. Exemple de jocuri de evaluare : Uneşte cifrele şi spune ce obții! (dovedeşte înşiruirea corectă a numeraţiei, cât şi cunoaşterea cifrelor), Calculăm şi colorăm!, Cel mai bun matematician,Trăistuţa fermecată, etc. Rebusul la clasele III şi IV este un instrument de evaluare folosit pentru fixarea şi etalarea cunoştinţelor; prin răspunsuri corecte date la afirmaţii simple, vor descoperi un cuvânt cheie, esenţa cunoştinţelor lor. Rebusul poate fi folosit la majoritatea obiectelor. Jocul în procesul de evaluare este o activitate prin care sunt colectate, asamblate şi interpretate informaţii despre starea, funcţionarea sau evoluţia viitoare a copilului cu CES.

Folosind jocurile şi exerciţiile putem urmări captarea atenţiei, exersarea memoriei, buna relaţionare, exprimarea liberă a sentimentelor cu o mimică şi gestică adecvate, cunoaşterea, autocunoaşterea, corectarea ieşirilor negative şi observarea percepţiei sociale a copiilor. Această formă de activitate dezvoltă capacităţile de comunicare şi de colaborare, spiritul de iniţiativă. Fiecărui membru al grupei i se oferă posibilitatea de a-şi expune liber părerea, câştigând astfel încrederea în sine, devenind util grupului. Elevul cu CES îşi formează anumite deprinderi de comportament, se formează pentru viaţă. Colectivul de elevi se sudează, prind contur unele sentimente pozitive: respect, ajutorare, sacrificiu, dăruire, împlinire. Astfel, elevii cu deficienţe, învaţă să accepte părerile colegilor, să contribuie personal la succesul grupului, să se bucure de reuşita grupei, să depăşească dificultăţile întâlnite, să-şi asume responsabilitatea, să se integreze colectivului de elevi din care face parte.